

Psi v práci:

Fenka Denny Jiřího Šlechty se naučila vyhledávat osoby pod sněhem během tří dnů

Martin Willashek vysílá v noci psa do budovy se zřícenými stropy

Sníh urychluje výcvik

Je tady zima, a tak je vhodné připomenout, že v přípravě psů k náročným a vyrovnaným výkonům bývá sníh obvykle překážkou, ale že v záchranářské kynologii je tomu naopak. Díky sněhu se dá posilovat motivace i zdokonalovat značení nálezu ukrytých osob.

K takovému závěru došel po letech přípravy záchranářských psů Gustav Hotový, odpovědný za přípravu kynologů a jejich čtyřnohých pomocníků pro Integrovaný záchraný systém ČR (IZS). „Vyhledávání osob v sutinách patří k těm nejnáročnějším výkonům a psůvodi

výrazně prospívá a jejich výkonnost se evidentně zvyšuje.

Motivační období

Zatímco u řady kynologických odborností či sportů je zima jakýmsi odpočinkovým obdobím a časem útlumu z hlediska výcviku, v případě záchranářských psů by to mělo být motivační období, během kterého se psům zvyšuje chuť do práce. To je názor G. Hotového, ke kterému dospěl na základě dlouholetých a také neobvykle pestrých zkušeností se psy. Cvičil je od dětských let v kynologickém klubu, pak se dal na dráhu profesionálního kynologa u policie, absolvoval výcvik pro speciální přípravu psů v zahraničí, další zkušenosti získával se psem u horské služby a v kynologických záchranářských brigádách. Poznal tedy nejrůznější způsoby využívání psů a metody jejich přípravy. A byly to zkušenosti z výcviku lavinových psů, jež ho přivedly na myšlenku, jak zvýšit motivaci

záchranářských psů a zároveň posilovat výrazné značení nalezených osob. „Jakmile pes zachytí na povrchu pach figuranta ukrytého pod sněhem, zorientuje se, najde místo nejsilnějšího výronu pachu a začne hrabat. A právě sníh mu umožňuje jako žádný jiný materiál či prostředí, aby se svým vlastním snažením přibližoval ke zdroji pachu. To umocňuje jeho úsilí - vždyť je to šelma, která se blíží ke kořisti. A je jedno, že to bude jen pešek v ruce figuranta, o který se budou přetahovat, případně pamlskek nebo kombinace obojího,“ vysvětluje G. Hotový. V roli instruktora tento motivační výcvik také uplatňuje při každoročním zimním cvičení psůvodi a záchranářských psů zařazených do IZS. Zároveň zdůrazňuje, že hrabání ve sněhu psům vyhovuje, dělají to rádi a tím se také posiluje kvalita značení nalezené osoby společně se štěkáním.

Ke zvýšení motivačního efektu přispěla v některých tréninkových fázích práce psů ve dvojicích

ve snaze o co nejlepší přípravu organizují výcvik, který mnohdy psy demotivuje. Jednou krajností je těžká situace, kdy je figurant ukrytý tak, že se pes k němu nedostane. Při opakování takových podmínek ztrácí motivaci pro další hledání, protože nedosahuje cíle - tedy schované osoby, která ho za výkon odmění. Druhým případem je naopak snadná situace, kdy se pes dostane k figurantovi bez většiny úsilí. Ani to není žádoucí, neboť to psy nenutí k vytrvalému slídění s využitím co největší kapacity všech sensorů, tedy toho nejcennějšího, co naši pomocníci zdědili po dávných psovitých šelmách,“ míní Gustav Hotový. Přitom je přesvědčený, že hledání osob ve sněhu je zlatá střední tréninková cesta, při které se nedá nic pokazit, naopak to psům

Příprava na těžší varianty

Výcvikem na sněhu se sutinový specialisté připravují nejen na hledání v místech, kde došlo ke zřícení objektu pod tíhou sněhu, kdy bílá masa ze střechy vytvoří peřinu na celé sutině, ale na ještě náročnější situaci. „Je to pátrání po osobách v místě spadlých budov pod tíhou či tlakem inertního materiálu, jako je bahno, písek, kamení, případně skály. Stejně náročné je hledání osob zasypaných zeminou ve stavebních výkopech,“ říká G. Hotový. Přitom prospěšnost zimního motivačního výcviku by se dala přirovnat třeba k přípravě maratonců, kteří v zimě neběhají po silnicích, ale posilují na běžkách, kde jejich

Během soustředění si psi zvykají také na přechody z hledání ve sněhu na pátrání v budovách

Čtyřkolku i žebřík potřebovala do místa zásahu MVDr. Veronika Smějová

Pavel Málek zvyšoval motivaci psa k hrabání směrem k hluboce ukrytým figurantům

Psi v práci:

tělo i psychika jsou ušetřené tvrdých a monotónních otřesů při běhání po silnicích a přitom zvyšují svoji trénovanost a s velkou chutí pak absolvují první klasické tréninky a závody.

vzdálenosti, v různých místech, na hlouběji zahrabané figuranty, v prostředí s rušivými vlivy, v noci atd. Tento počáteční výcvik k hledání na povel v klasických podmínkách, třeba na tréninkových

sousedního kraje. Dobrovolní záchranáři kynologové také nemají povinnost neúspěch při atestu napravit v nejbližším možném termínu, což je po půl roce. V případě profesionálních psodů u HZS však atest patří k jejich služebním povinnostem, takže v budoucnu se tímto způsobem snad podaří vyřešit kontinuální zaplněnost dobrovolníky spolu s profesionály s jejich patřičně připravenými psy,“ doufá lektor záchranářské kynologie MV G. Hotový. Během zimního soustředění se psodů také cvičí na vyhledávání osob na rozlehlých plochách, neboť nelze vyloučit, že při hledání v zimě nebude osoba zavátá sněhem. „Pohyb na zasněžených pláních byl náročný nejen pro psy, ale také na fyzickou kondici psodů a orientaci v terénu. Přesuny pomocí GPS na několikakilometrové vzdálenosti byly na denním pořádku a k tomu noční pátrání na sněhu, v budovách i v sutinách. Psodům i psům zimní soustředění hodně prospívá,“ shrnula své dojmy ze zimního výcviku záchranářka MVDr. Veronika Smějová.

Text a foto Josef Růžička

Pavel Sudzina má zkušeného labradora, ale i ten si vášnivě užíval vyhledávání ve sněhu.

Rovněž pro začátečníky

Vyhledávání osob pod sněhem má i další výhodu. Snadněji než v sutinách se dá vybudovat neomezený počet míst pro ukrytí figurantů, od jednoduchých záhrabů až po hluboké s malým průnikem pachů. „Lepší podmínky pro počáteční výcvik psích specialistů na sutiny snad ani nelze vytvořit,“ tvrdí instruktor G. Hotový a dokládá to příkladem, kdy na minulém zimním soustředění tímto způsobem poprvé začala hledat ukryté osoby dvouletá fenka velkého knírače Denny. „Nejprve zpovzdálí sledovala činnost ostatních psů. Po prvním vypuštění ve dvojici s vycvičeným psem pochopila, co je jejím úkolem. Po čtvrt hodinové pauze už stejný výkon provedla sama a pak už se jen zvyšovala náročnost - vypuštění z větších

sutinových cvičišť, by trval mnohonásobně déle. Na sněhu k tomu stačilo během tří dnů celkem snad pět hodin,“ odhadl.

Dobrovolníci i profesionálové

Minulou zimu se motivačního soustředění na Klínech v Krušných horách zúčastnili jak dobrovolní záchranáři se psy na sutinové i plošné vyhledávání, tak profesionálové. Ty má již tři roky ve své sestavě Hasičský záchraný sbor ČR, celkem sedm psodů a osm psů. „V druhé polovině roku 2011 jsme bohužel měli karlovarský, plzeňský, jihočeský a zlínský kraj bez psů s atestem na sutinové a plošné vyhledávání. To prodlužuje čas k nasazení psů, když se kynologický tým musí dopravit ze

Při zimním výcviku nikdy nechybí ani to hlavní, hledání v sutinách. Pod horami na Mostecku je velký výběr.

